

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา ลักษณะของครอบครัว รายได้ของครอบครัว การวางแผนการตั้งครรภ์ อัตราโนแท่น สัมพันธภาพของคู่สมรส และการสนับสนุนทางสังคม กับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ และค้นหาตัวทำนายที่สามารถทำนายความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่จังหวัด เชียงราย นະເຂົາ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และอุตรดิตถ์

จำนวนประชากร

จำนวนประชากรทั้งหมด คำนวณโดยนำจำนวนประชาชนทั้งหมดของจังหวัดที่อยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2530 มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 5,383,100 คน (กองสถิติสาธารณสุข 2530 : 14) แล้วนำมาคำนวณหาการเกิดมีขึ้น โดยอัตราการเกิดมีขึ้น 16.5 : 1,000 คน (กองสถิติสาธารณสุข, 2530 : 37) ได้ผลลัพธ์เท่ากับหญิงมีครรภ์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่เป็นประชากรของการวิจัย จำนวน 88,805 คน

2. ตัวอย่างประชากร

2.1 ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรจากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างประชากรของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างไม่เกิน 7 % (Yamane 1979 : 886)

$$\text{สูตรในการคำนวณหาตัวอย่างประชากร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อคำนวณแล้วจะได้จำนวนตัวอย่างประชากรในการวิจัยจำนวน 204 คน

2.2 การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 การคัดเลือกจังหวัด

ผู้วิจัยทำการสุ่มจังหวัดที่มีโรงพยาบาลศูนย์ คือจังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง มา 1 จังหวัด ได้แก่จังหวัดลำปาง จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจังหวัดที่เหลือ ซึ่งมีโรงพยาบาลทั่วไป อีก 1 จังหวัด คือจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่สุ่มได้ 2 จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง และจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 22 ของจังหวัดในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

2.2.2 การเลือกโรงพยาบาล

จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จังหวัดลำปาง และเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำโรงพยาบาลประจำจังหวัดมาเป็นตัวอย่าง คือ โรงพยาบาลลำปาง และโรงพยาบาลเชียงใหม่ ส่วนโรงพยาบาลชุมชนได้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย จังหวัดละ 2 โรงพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปาง ได้แก่ โรงพยาบาลห้างฉัตร และโรงพยาบาลแจ้ห่ม โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โรงพยาบาลสันป่าตอง และโรงพยาบาลจอมทอง รวมโรงพยาบาลที่นำมาเป็นตัวอย่างประชากร ทั้งหมดจำนวน 6 โรงพยาบาล

2.2.3 หาจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ โดยวิธีคำนวณตามสัดส่วนของการเกิดมีชีพ ของแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ จังหวัดลำปาง

มีจำนวนทารกเกิดมีชีพ 10,929 คน จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนทารกเกิดมีชีพ 19,096 คน (กองสถิติสาธารณสุข 2530 : 37) ดังนั้นจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรของจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเทียบตามสัดส่วนของการเกิดมีชีพแล้ว ได้จำนวนตัวอย่างประชากรในจังหวัดลำปาง 74 คน และจังหวัดเชียงใหม่ 130 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาในโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลทั่วไปต่อโรงพยาบาลชุมชน ในอัตราส่วน 4 : 1 ให้สอดคล้องตามสถิติการให้บริการในสถานที่เป็นจริง (กองสถิติสาธารณสุข 2528) ได้จำนวนตัวอย่างประชากรดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1. จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามโรงพยาบาล

จังหวัด	โรงพยาบาล	จำนวนหญิงตั้งครรภ์ (คน)
ลำปาง	โรงพยาบาลลำปาง	48
	โรงพยาบาลห้างฉัตร	12
	โรงพยาบาลแจ้ห่ม	13
เชียงใหม่	โรงพยาบาลเชียงใหม่	86
	โรงพยาบาลสันป่าตอง	22
	โรงพยาบาลจอมทอง	22
รวมจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น		204 คน

2.2.4 คุณสมบัติของตัวอย่างประชากร การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนด

คุณสมบัติของตัวอย่างประชากรการวิจัยไว้ดังนี้

ก. เป็นหญิงครรภ์แรก ไม่มีภาวะแทรกซ้อนใด ๆ ในระหว่างการตั้งครรภ์ และมีอายุครรภ์ตั้งแต่ 28 - 40 สัปดาห์

- ข. มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
อย่างน้อย 2 ปี
- ค. มารับการบริการฝากครรภ์ ที่หน่วยฝากครรภ์แผนกผู้ป่วยนอก
ในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่อยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
- 2.2.5 การคัดเลือกหญิงตั้งครรภ์ที่มคอสมบิตตามที่กำหนด ใ้มาเป็นตัว
อย่างประชากร โดยคัดเลือก 2 คน วัน 1 คน ในวันที่มีบริการฝากครรภ์ จนครบ 204 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สถานการณ์ส่วนบุคคลของหญิงตั้งครรภ์ ประกอบด้วยข้อมูล
ทั่วไปเกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์ และข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ของกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ของหญิงตั้งครรภ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย
อาศัยแนวคิดจากแบบวัดอัตมโนทัศน์เทเนสส์ (Tennessee Self-Concept Scale) (Fitt,
William H. อ้างใน นิกุล บุญช่วง 2525 : 213) และแนวคิดของโรเจอร์ (Rogers,
Quoted in Linzey and Hall, 1965 : 492) ให้เหมาะสมกับหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ผู้ตอบ
เลือกตอบให้ตรงกับสภาพความรู้สึก ความคิด เจตคติ และสภาวะทั่ว ๆ ไป ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง
ในด้านรูปร่าง การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความพึงพอใจในตนเอง โดยข้อความ
จะมีลักษณะทั้งทางบวกและทางลบ จำนวนทั้งหมด 26 ข้อ ประกอบด้วยข้อความที่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์
ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านรูปร่าง	จำนวน	5 ข้อ
ด้านการศึกษา	จำนวน	8 ข้อ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	จำนวน	6 ข้อ
ด้านความพึงพอใจในตนเอง	จำนวน	7 ข้อ

ข้อความที่มีความหมายในทางบวกจำนวน 16 ข้อ ได้แก่ข้อ 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 25

ข้อความที่มีความหมายในทางลบจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, 6, 9, 12, 16, 22, 23, 24, 26

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์คือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

- หมายเลข (1) หมายถึง ไม่เป็นจริงเลย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ ไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเลย (0%)
- หมายเลข (2) หมายถึง เป็นจริงบ้างเล็กน้อย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้จะตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบบ้างเล็กน้อย (ประมาณ 25%)
- หมายเลข (3) หมายถึง เป็นจริงปานกลาง คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบครึ่งหนึ่ง (ประมาณ 50%)
- หมายเลข (4) หมายถึง เป็นจริงมาก คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้จะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 75%)
- หมายเลข (5) หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ ตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด (100%)

เนื่องจากแบบวัดนี้ ให้ขงตั้งครรถอบค้ำถามเกี่ยวกับตนเองทั้งทางบวกและทางลบ การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับข้อความที่เลือกตอบ ดังต่อไปนี้

ถ้าเป็นข้อความทางบวก	ถ้าเป็นข้อความทางลบ
เลือกหมายเลข (1) ให้ 1 คะแนน	เลือกหมายเลข (1) ให้ 5 คะแนน

เลือกหมายเลข (2) ให้ 2 คะแนน	เลือกหมายเลข (2) ให้ 4 คะแนน
เลือกหมายเลข (3) ให้ 3 คะแนน	เลือกหมายเลข (3) ให้ 3 คะแนน
เลือกหมายเลข (4) ให้ 4 คะแนน	เลือกหมายเลข (4) ให้ 2 คะแนน
เลือกหมายเลข (5) ให้ 5 คะแนน	เลือกหมายเลข (5) ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพของคู่สมรสของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพของคู่สมรส สร้างโดย สุจิต ฃ เชียงใหม่ (2532 : ภาคผนวก) มาใช้ใน การวิจัย ซึ่งข้อคำถามจะครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้เงิน การใช้เวลาว่าง การสันทนการ การตัดสินใจ ความรัก ความเอาใจใส่ และความสัมพันธ์ทางเพศ ของหญิงตั้งครรภ์และสามี มีจำนวนทั้งหมด 29 ข้อ ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายทั้งทางบวกและทางลบ

ข้อความที่มีความหมายในทางบวกจำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29

ข้อความที่มีความหมายในทางลบจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6, 7, 8, 11, 12, 13, 17, 24, 25

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ตอนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

หมายเลข (1) หมายถึง	ไม่เป็นจริงเลย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบเลย (0%)
หมายเลข (2) หมายถึง	เป็นจริงบ้างเล็กน้อย คือผู้ตอบเห็นว่า ข้อความในประโยคนั้นพอจะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบบ้างเล็กน้อย (ประมาณ 25%)
หมายเลข (3) หมายถึง	เป็นจริงปานกลาง คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบครึ่งหนึ่ง (ประมาณ 50%)

หมายเลข (4) หมายถึง เป็นจริงมาก คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ พอจะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 75%)

หมายเลข (5) หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด (100%)

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ในตอนนี้นำประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวกและทางลบ การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับข้อความที่เลือกตอบดังต่อไปนี้

ถ้าเป็นข้อความทางบวก			ถ้าเป็นข้อความทางลบ		
เลือกหมายเลข (1)	ให้ 1 คะแนน		เลือกหมายเลข (1)	ให้ 5 คะแนน	
เลือกหมายเลข (2)	ให้ 2 คะแนน		เลือกหมายเลข (2)	ให้ 4 คะแนน	
เลือกหมายเลข (3)	ให้ 3 คะแนน		เลือกหมายเลข (3)	ให้ 3 คะแนน	
เลือกหมายเลข (4)	ให้ 4 คะแนน		เลือกหมายเลข (4)	ให้ 2 คะแนน	
เลือกหมายเลข (5)	ให้ 5 คะแนน		เลือกหมายเลข (5)	ให้ 1 คะแนน	

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของหญิงตั้งครรภ์ ใช้แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคมของหญิงตั้งครรภ์ สร้างโดย สุขุมาล นิลเกียรติฐานนท์ (2531 : 88-90) ประกอบด้วยข้อความที่มีลักษณะทั้งทางบวกและทางลบ จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วยการสนับสนุนทางสังคมด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการสนับสนุนทางอารมณ์	จำนวน 7 ข้อ
ด้านการสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์	จำนวน 7 ข้อ
ด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า	จำนวน 7 ข้อ
ด้านการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร	จำนวน 6 ข้อ

ข้อความที่มีความหมายทางบวก จำนวน 25 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, 4, 5, และ ข้อ 7 ถึง ข้อ 27

ข้อความที่มีความหมายทางลบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 6

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

- หมายเลข (1) หมายถึง ไม่เป็นจริงเลย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเลย (0%)
- หมายเลข (2) หมายถึง เป็นจริงบ้างเล็กน้อย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นพอจะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบบ้างเล็กน้อย (ประมาณ 25%)
- หมายเลข (3) หมายถึง เป็นจริงปานกลาง คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ ครึ่งหนึ่ง (ประมาณ 50%)
- หมายเลข (4) หมายถึง เป็นจริงมาก คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นพอจะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 75%)
- หมายเลข (5) หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด (100%)

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ ๑ ประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวกและทางลบ การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับข้อความที่เลือกตอบ ดังต่อไปนี้

ถ้าเป็นข้อความทางบวก			ถ้าเป็นข้อความทางลบ		
เลือกหมายเลข (1)	ให้ 1	คะแนน	เลือกหมายเลข (1)	ให้ 5	คะแนน
เลือกหมายเลข (2)	ให้ 2	คะแนน	เลือกหมายเลข (2)	ให้ 4	คะแนน
เลือกหมายเลข (3)	ให้ 3	คะแนน	เลือกหมายเลข (3)	ให้ 3	คะแนน
เลือกหมายเลข (4)	ให้ 4	คะแนน	เลือกหมายเลข (4)	ให้ 2	คะแนน
เลือกหมายเลข (5)	ให้ 5	คะแนน	เลือกหมายเลข (5)	ให้ 1	คะแนน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากแบบวัดความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของแครนเลย์ (Cranley 1981 : 281-284) ประกอบด้วยข้อความที่มีลักษณะทางบวกและทางลบจำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

การแสดงบทบาทการเป็นมารดา	จำนวน	6 ข้อ
การยอมรับความเป็นบุคคลของทารก	จำนวน	5 ข้อ
ในครรภ์ว่าแตกต่างไปจากตนเอง		
การมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์	จำนวน	6 ข้อ
การสนใจและคาดหวังคุณลักษณะเฉพาะของทารกในครรภ์		
จำนวน	7 ข้อ	
การเสียสละตนเองเพื่อทารกในครรภ์	จำนวน	6 ข้อ

ข้อความที่มีความหมายในทางบวก จำนวน 22 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 และข้อ 15 ถึงข้อ 30

ข้อความที่มีความหมายในทางลบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 6, 13, 14

ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

- หมายเลข (1) หมายถึง ไม่เป็นจริงเลย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเลย (0%)
- หมายเลข (2) หมายถึง เป็นจริงบ้างเล็กน้อย คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้พอจะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบบ้างเล็กน้อย (ประมาณ 25 %)
- หมายเลข (3) หมายถึง เป็นจริงปานกลาง คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนี้ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ ครึ่งหนึ่ง (ประมาณ 50 %)

- หมายเลข (4) หมายถึง เป็นจริงมาก คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นพอจะตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 75 %)
- หมายเลข (5) หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด คือผู้ตอบเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด (100 %)

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ ประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวกและทางลบ การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับข้อความที่เลือกตอบ ดังต่อไปนี้

ถ้าเป็นข้อความทางบวก			ถ้าเป็นข้อความทางลบ		
เลือกหมายเลข (1)	ให้ 1 คะแนน		เลือกหมายเลข (1)	ให้ 5 คะแนน	
เลือกหมายเลข (2)	ให้ 2 คะแนน		เลือกหมายเลข (2)	ให้ 4 คะแนน	
เลือกหมายเลข (3)	ให้ 3 คะแนน		เลือกหมายเลข (3)	ให้ 3 คะแนน	
เลือกหมายเลข (4)	ให้ 4 คะแนน		เลือกหมายเลข (4)	ให้ 2 คะแนน	
เลือกหมายเลข (5)	ให้ 5 คะแนน		เลือกหมายเลข (5)	ให้ 1 คะแนน	

การหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Content Validity)

ผู้วิจัย ได้สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ และความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับทฤษฎีและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องเหมาะสมตามเนื้อหา และสภาพความเป็นจริง เครื่องมือในส่วนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง คือแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ และความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ ได้นำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยตรวจแก้ไขเนื้อหาและภาษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาแม่และเด็กและจิตวิทยาจำนวน 9 ท่าน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก.) ช่วยพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัย ได้นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงเนื้อหาและรายละเอียดของแนวทางการวิจัย เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัย ได้นำมารวบรวม

แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิโดยถือเกณฑ์ร้อยละ 80 ของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบตรงกับแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาและได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา

แบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขประกอบด้วย

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ของหญิงตั้งครรภ์ เดิมผู้วิจัยสร้างขึ้น 33 ข้อ โดยแบ่งเป็นอัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย 8 ข้อ ด้านการศึกษา 9 ข้อ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 8 ข้อ และด้านความพึงพอใจในตนเอง 8 ข้อ หลังจากให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไข ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อความออก 9 ข้อ และเพิ่มข้อความอีก 2 ข้อ รวมเป็น 26 ข้อ โดยแบ่งเป็นอัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย 5 ข้อ ด้านการศึกษา 8 ข้อ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 6 ข้อ และด้านความพึงพอใจในตนเอง 7 ข้อ รวมเป็น 26 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.)

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพของคู่สมรส และตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ไม่ได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหา เนื่องจากใช้ข้อความจากแบบสอบถามเดิมทั้งหมด จำนวน 29 ข้อ และ 27 ข้อ ตามลำดับ

ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ เดิมผู้วิจัยสร้างขึ้น 35 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ ด้านการแสดงบทบาทเป็นมารดา 7 ข้อ ด้านการยอมรับความเป็นบุคคลของทารกในครรภ์ว่าแตกต่างไปจากตนเอง 7 ข้อ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์ 8 ข้อ ด้านการสนใจและคาดหวังคุณลักษณะเฉพาะของทารกในครรภ์ 8 ข้อ และด้านการเสียสละตนเองเมื่อทารกในครรภ์ 5 ข้อ หลังจากให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไข ผู้วิจัยได้ตัดข้อความออกจำนวน 6 ข้อ และเพิ่มข้อความอีก 1 ข้อ โดยแบ่งเป็นความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ ด้านการแสดงบทบาทการเป็นมารดา 6 ข้อ ด้านการยอมรับความเป็นบุคคลของทารกในครรภ์ว่าแตกต่างไปจากตนเอง 5 ข้อ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์ 6 ข้อ ด้านการสนใจและคาดหวังคุณลักษณะเฉพาะของทารกในครรภ์ 7 ข้อ และด้านการเสียสละตนเองเมื่อทารกในครรภ์ 6 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.)

การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัย ได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นเองและมีความตรงตามเนื้อหา รวมทั้งแบบสัมภาษณ์ที่ผู้สร้างไว้แล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับหญิงตั้งครรภ์ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน ที่โรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำมาทดสอบหาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) โดยวิเคราะห์หาความเที่ยงด้วยการวัดความคงที่ภายในทุกฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาช (Cronbach)

แบบสัมภาษณ์แต่ละตอนมีค่าความเที่ยง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของหญิงตั้งครรภ์ ไม่ได้นำมาหาความเที่ยงเนื่องจากเป็นข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอ้อมนิกทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ .95

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพของคู่สมรส สร้างโดย สุนิศ ฃ. เชียงใหม่ (2528 : ภาคผนวก) เดิมมีค่าความเที่ยง 0.90 ผู้วิจัยได้นำมาทดลองใช้ได้ค่าความเที่ยง .91

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม สร้างโดย สุขุมาล ฃณเศรษฐานนท์ (2531 : 88-90) เดิมมีค่าความเที่ยง 0.83 ผู้วิจัยได้นำมาทดลองใช้ ได้ค่าความเที่ยง 0.86

ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ได้ค่าความเที่ยง 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยวิจัยที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวเองจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่งที่สุ่มได้ แล้วติดต่อขออนุญาตหัวหน้าหน่วยฝากครรภ์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้

2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เทคนิค และขั้นตอนการสัมภาษณ์ ความเข้าใจในแต่ละข้อคำถามของแบบวัดให้ผู้ช่วยวิจัยฟัง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หญิงตั้งครรภ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรให้ดูเป็นตัวอย่าง 2 ราย และจากนั้นให้ผู้ช่วยวิจัยได้ทดลองสัมภาษณ์ 2 ราย โดยที่ผู้วิจัยได้แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในเทคนิคการสัมภาษณ์ที่ถูกต้อง และทดลองให้สัมภาษณ์อีก 2 ราย โดยผู้วิจัยคอยสังเกต และให้คำแนะนำเทคนิคการสัมภาษณ์อีก จนกระทั่งผู้ช่วยวิจัยสามารถทำการสัมภาษณ์ได้อย่างถูกต้อง

3. การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรได้ดำเนินการดังนี้

3.1 เนื่องจากโรงพยาบาลที่สุ่มได้ แต่ละแห่งได้เปิดให้บริการฝากครรภ์แตกต่างกันตามปริมาณของหญิงที่มาฝากครรภ์ คือ โรงพยาบาลลำปาง เปิดบริการฝากครรภ์ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00 - 16.00 น. ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยจึงได้เลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00 - 12.00 น. และ 13.00 - 16.00 น. โรงพยาบาลเชียงใหม่ เปิดบริการตั้งแต่เวลา 12.30 - 16.00 น. ของวันพุธ ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่เวลา 12.30 - 16.00 ของวันพุธ ส่วนโรงพยาบาลชุมชนอีก 4 แห่ง คือ โรงพยาบาลห้างฉัตร โรงพยาบาลแจ้ห่ม โรงพยาบาลสันป่าตอง และโรงพยาบาลจอมทอง เปิดให้บริการฝากครรภ์ เวลา 13.00 - 16.00 น. ของวันพุธ ดังนั้นผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ ตั้งแต่เวลา 13.00 - 16.00 น. ของวันพุธ

3.2 ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยขอความร่วมมือและอธิบายถึงจุดประสงค์ในการหาคำถามให้หญิงตั้งครรภ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรเข้าใจ

3.3 เมื่อได้รับความร่วมมือแล้ว จึงสัมภาษณ์โดยใช้เวลาคนละประมาณ 40-45 นาที

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่ง ใช้เวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ ได้ข้อมูลจากตัวอย่างประชากรจำนวน 204 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 204 คน มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistic Package for the Social Science/Personal Computer) ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพส่วนบุคคลของหญิงตั้งครรภ์ โดยคำนวณเป็นร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปร ได้แก่ ความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ อึดมโนทัศน์ สัมพันธภาพของคู่สมรส และการสนับสนุนทางสังคมของหญิงตั้งครรภ์

การแปลผลคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ สัมพันธภาพของคู่สมรส และการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งตอบตั้งแต่เป็นจริงมากที่สุด จนถึงไม่เป็นจริงเลย หรือตั้งแต่ 5 คะแนน ถึง 1 คะแนน มาแปลเป็นเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ซึ่งจะอยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร 2525 : 99)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	อยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	อยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ส่วนอึดมโนทัศน์ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินอึดมโนทัศน์ออกเป็น 2 กลุ่ม ตามแนวคิดของแบบวัดอึดมโนทัศน์เพนเนลซ์ คือคะแนนสูงหมายถึง อึดมโนทัศน์ในทางบวก คะแนนต่ำหมายถึงอึดมโนทัศน์ในทางลบ ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่มีอึดมโนทัศน์ ในทางลบ	คือกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 3.00
กลุ่มที่มีอึดมโนทัศน์ ในทางบวก	คือกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.01 - 5.00

สำหรับเกณฑ์เทียบระดับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์
 ในรูปคะแนนดิบ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งช่วงคะแนนตามคะแนนเฉลี่ย โดยถือตามเกณฑ์คะแนน
 เฉลี่ยคูณด้วยจำนวนข้อคำถาม ในแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์
 ของหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 30 ข้อ ดังนี้ คือ

คะแนนระหว่าง	135 - 150	หมายถึง	ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ในครรภ์ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนระหว่าง	105 - 134	หมายถึง	ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ในครรภ์ อยู่ในระดับมาก
คะแนนระหว่าง	75 - 104	หมายถึง	ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ในครรภ์ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง	45 - 74	หมายถึง	ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ในครรภ์ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนระหว่าง	30 - 44	หมายถึง	ความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ในครรภ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ จำแนก
 ตามสถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

3.1 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์
 ที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกันด้วยค่า t (t-test)

3.2 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์
 ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน ด้วยวิธีเช่นเดียวกับ ข้อ 3.1

3.3 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์
 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

3.4 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์
 ที่มีอาชีพแตกต่างกัน ด้วยวิธีเช่นเดียวกับ ข้อ 3.3

3.5 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน ด้วยวิธีเช่นเดียวกับ ข้อ 3.3

3.6 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่มีลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน ด้วยวิธีเช่นเดียวกับข้อ 3.1

3.7 เปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่มีการวางแผนการตั้งครรภ์แตกต่างกัน ด้วยวิธีเช่นเดียวกับ ข้อ 3.1

4. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวทำนายแต่ละตัว (Inter-Correlation Coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายกับตัวเกณฑ์ (Correlation Coefficient) เพื่อคัดเลือกตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์มากที่สุดเข้าสู่สมการถดถอย (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2527 : 292)

เกณฑ์ที่ใช้เทียบระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีดังนี้ (ประคอง กรรณสูต 2525 : 113)

ค่าระหว่าง	\pm	0.70 - 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่าระหว่าง	\pm	0.30 - 0.69	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่าระหว่าง	\pm	0.00 - 0.29	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยการทดสอบค่า t (t - test) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2527 : 292)

5. หากกลุ่มตัวทำนายที่สามารถทำนายความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

5.1 คัดเลือกกลุ่มตัวทำนาย ที่มีความสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์มากที่สุดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ระหว่างกลุ่มตัวทำนายที่เพิ่ม เข้าไปในสมการถดถอยกับตัวเกณฑ์

5.2 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่

5.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ เมื่อเพิ่มตัวทำนายเข้าไป

โดยการทดสอบค่า เอฟรวม (Overall F-test) เพื่อทดสอบว่าตัวทำนายสามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

5.4 ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) ของตัวทำนายแต่ละตัวที่เข้ามาในสมการถดถอยเพื่อดูว่าตัวทำนายนั้นส่งผลต่อตัวเกณฑ์หรือไม่ โดยการทดสอบค่า ที (t-test)

5.5 สร้างสมการทำนายตัวเกณฑ์ ด้วยกลุ่มตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตัวทำนาย คือ เลือกเอาตัวทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์ ที่มีค่าสูงสุด เป็นตัวทำนายตัวแรกเข้าสมการก่อน และเอาตัวที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์ รองลงมาจากตัวทำนายตัวแรก และเป็นตัวทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวทำนายด้วยกันต่ำ กระทำเช่นนี้จนถึงตัวทำนายตัวสุดท้าย

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = B_1 Z_1 + B_2 Z_2 + \dots + B_k Z_k$$